

Naslov knjige:

**SVOJSTVA POSLANIKOVOG, SALLALLAHU
ALEJHI VE SELLEM, NAMAZA
od abdesta do zikra**

Autor:

mr. Safet Kuduzović

DTP:

Safet Kuduzović

Šerijatska recenzija:

- mr. Semir Imamović
- Abdul-Varis Ribo, prof.
- Enes Julardžija, prof.
- Amir Durmić, prof.
- Nedim Haračić, prof.
- hfz. Dževad Gološ, prof.

Desing korice:

Sead Bećović

Izdavač:

Autor u suradnji sa
Džematom Kewser – Linc

Lektor i redaktor:

Remzija Hurić-Bećirović

Tiraž:

2000

Štampa:

Bemust, Sarajevo

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-53

KUDUZOVIĆ, Safet

Svojstva Poslanikovog, sallallahu alejhi ve
sellem, namaza : od abdesta do zikra / Safet
Kuduzović. – Sarajevo : S. Kuduzović, 2007. – 304
str. ; 24 cm

Bibliografija: str. 289-299 i uz tekst

ISBN 978-9958-9930-7-7

COBISS.BH-ID 15850758

Safet Kuduzović

SVOJSTVA
POSLANIKOVOG, SALLALLAHU
ALEJHI VE SELLEM,
NAMAZA
od abdesta do zikra

Sarajevo, 2007. god.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Uzvišeni Allah kaže:

(قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ)

“Reci: 'Ako Allaha volite, mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijehe vam oprostiti!' a Allah prašta i Samilostan je.” (Prijevod značenja Alu Imran, 31.)

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao:

“Klanjajte onako kako ste vidjeli mene da klanjam!”

(Buhari)

Imam Šafija je rekao Ahmedu b. Hanbelu:

"O Ebu-Abdillah, ti si učeniji od mene u hadisu! Kada vidiš vjerodostojan hadis obavijesti me da radim po njemu!"

(Ebu-Nuajm u *Hilijetul-evlija*)

Abdullah b. Mubarek je kazao:

"Lanac prenosilaca je od vjere. Da nema lanca prenosilaca govorilo bi se po željama i nahođenjima."

(Muslim u *Mukaddimetus-Sahih* i El-Hatib u *Šerefu ashabil-hadis*)

PREDGOVOR

Allahovom blagodat, nakon decenija stagnacije na polju islamskog naučnog rada, kako u cijelom muslimanskom svijetu, tako i kod nas, ovo vrijeme obilježava ožvljenje islamskih znanosti. Iako je to sami začetak, on ulijeva nadu da će naš ummet odlučno krenuti putem duhovnog, naučnog i vjerskog progresa. Samim tim što je sudbina islamskog svijeta potpuno ovisna od odnosa spram dini-islama, tako svaka vrsta studije i rada na izučavanju vjere, prije svega kroz razumijevanje Allahove uzvišene knjige Kur'ana i kroz oživljavanje Sunneta posljednjeg Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, svojevrsan je napredak i korak naprijed.

U ovom pogledu, djelo koje je pred nama ima svojevrsan značaj i ulogu, prvenstveno jer tretira stub vjere - namaz - najočitiiji čovjekov izraz poslušnosti svome Stvoritelju i priznanja Njegove veličine i svoje zavisnosti od Stvoritelja. On je temelj dini-islama i svjedočanstvo priznanja Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, za vođu i uzor. **“Reci: 'Ako Allaha volite mene slijedite, pa će vas Allah zavoljeti i grijehе vam oprostiti'.”** (Prijevod značenja Alu Imran, 31.)

Kur'an tretira namaz općenito. Ne definira njegov oblik, način, niti broj, već ga izričito naređuje i terminom “ekimu es-salah” definira naredbu kao “uspostavljanje” namaza, tj. obavljanje namaza onako kako ga je uspostavio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, koji nam naređuje: “Klanjajte kako vidite da ja klanjam!” Ovo djelo cijelim svojim sadržajem teži postići cilj iz konteksta hadisa, da čitalac detaljno upozna kako je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obavljao namaz. Njegov autor niže predaje koje opisuju Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, abdest i namaz, njegovu veličinu i oblik, koje je ajete učio iz Kur'ana, te dove u karakterističnim prilikama.

Ovdje valja ukazati na jednu komponentu islama koja se ne može naći u drugim religijama i ideologijama, a zbog koje je ustaljena tačno iskazana sintagma da je islam vjera seneda, tj. vjera koja svoju doktrinu ne gradi na legendama niti predajama bez izvora, već samo na onome što je vjerodostojno i ima svoj lanac prenosilaca. Pri tome se vodi računa o svakom prenosiocu, kolika je njegova učenost i koje su mu

karakteristike, iz generacije u generaciju, od izvora koji je izrekao određenu sintagmu do nas. Ova se činjenica najviše da uočiti u nauci o hadisu, te iz nje izrasloj nauci "el-džerhu vet-t'adil".

Tako autor, služeći se naučnom metodom, uz svaku predaju spominje njen stepen vjerodostojnosti, ne uzimajući za validan dokaz apokrifne i kao slabo ocijenjene predaje; lakim načinom bira prioriterniji stav u pogledu pravnih pitanja kod kojih postoje razilaženja. U ovome se i ogleda najveća vrijednost ovog djela, tako da čitalac spomenute ibadete u njemu može prakticirati kao da je vidio Božijeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako ih obavlja.

Nedim Haračić, prof.

Uvod

Zahvala pripada Allahu. Samo Njega obožavamo i samo od Njega pomoć tražimo. Njemu se utječemo od zla naših duša. Koga On uputi, niko ga u zabludu ne može odvesti, a koga On u zabludu odvede, niko ga na pravi put ne može uputiti.

Svjedočimo da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Njegov rob i Njegov poslanik.

“O vjernici, bojte se Allaha istinskom bogobojažnošću i umirite samo kao muslimani.” (Prijevod značenja Alu Imran, 102.)

“O ljudi, bojte se Gospodara svoga koji vas od jednog čovjeka stvara, i od njega je suprugu njegovu stvorio i od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao. I Allaha se bojte s imenom čijim jedni druge molite, i rodbinske veze ne kidajte, jer Allah, zaista, stalno nad vama bdi.” (Prijevod značenja En-Nisa, 1.)

“O vjernici, bojte se Allaha i govorite samo istinu, On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehе vam oprostiti. A onaj ko se Allahu i Poslaniku Njegovu bude pokoravao postići će ono što bude želio.” (Prijevod značenja El-Ahzab, 70-71.)

Uistinu, najljepši govor je Allahov govor, a najbolja uputa je uputa Muhammedova, sallallahu alejhi ve sellem. Najgore stvari su novotarije - svaka novotarija je zabluda, a svaka zabluda će u vatru.¹

¹ Ovo je prijevod značenja tzv. “Hutbetul-hadže” kojom je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, počinjao svoj govor, obraćajući se ashabima na hutbama i u drugim prilikama. Vidjeti: *Medžmu'ul-fetava*, 18/163, od Ibn-Tejmije i *Hašijetus-Sindi* na *Sunenun-Nesai*, 6/89. Hadis bilježe Muslim, 6/127-131, Nesai, 1/452-453/1403, Ebu-Davud, 2/103-104/1089, Tirmizi, 4/178/1105, Ibn-Madže, 2/131-132/1547-1548, Ibn-Džarud, 3/20-21/679, Ahmed, 1/432/4115, Abdur-Rezzak, 6/187-188/10449, Taberani, 8/363-364/8147, Hakim, 2/182-183, Bejheki, 3/303-304/5800-5804 i 7/235-237/13826-13831, Tajalisi, 45/338, Kurtubi u *El-bida*, str. 62/56.

Uvaženi brate i cijenjena sestro, uistinu, nijedan ibadet u islamu ne može se uporediti sa namazom, kao temeljom naše uzvišene vjere, odmah nakon dva šehadeta, bez kojih nema imana niti islama.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “*Najvrednija stvar je islam, a namaz je njegov stub, dok je džihad na Allahovom putu vrhunac islama.*”² U drugoj predaji stoji da je namaz najbolje djelo koje se može učiniti.³

Namaz je, također, jedini ibadet koga Allah nije propisao ovome ummetu preko Džibrila, a.s., nego je Sebi uzdigao Svoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, te mu iznad sedam nebesa, gdje nijedno stvorenje nikada nije dospjelo, propisao namaz.⁴ Zato, ko porekne obavezu namaza, smatra se otpadnikom od vjere, po konsenzusu učenjaka ehlu suneta i džemata pravni usmjerenja.⁵

Na vrijednost namaza upućuje i to što je spomenut u Uzvišenom Kur'anu više od devedeset puta u raznim kontekstima. Uzvišeni Allah kaže: “**Pomozite sebi strpljenjem i obavljanjem namaza, a to je, uistinu, teško osim poslušnima.**” (Prijevod značenja El-Bekare, 45.)

Obecavajući nagradu onima koji ustraju u obavljanju namaza, Uzvišeni Allah je rekao: “**...i koji namaze svoje redovno obavljaju, oni su dostojni nasljednici, koji će najviše stepene Dženneta naslijediti, oni će u njemu vječno boraviti.**” (Prijevod značenja El-Muminun, 9-11.)

² Ahmed, 7/349-350/22366, Tirmizi, 3/328-329/2110, Abdur-Rezzak, 11/193-194/20302. Imam Tirmizi i šejh Albani ovaj hadis su ocijenili vjerodostojnim. Imam Hejsemi ga smatra dobrim. Vidjeti: *Medžmeuz-zevid*, 2/21.

³ Ibn-Madže, 1/105/278, Ahmed, 5/276-277/22737, Bejheki, 1/670/2150, Taberani, 2/98/1444 i u *Es-sagiru*, 2/88, Hakim, 1/221/449. Imam Hakim i Zehebi kažu da ovaj hadis ispunjava Buharijine i Muslimove kriterije. Hafiz Munziri i šejh Albani, također, smatraju ga vjerodostojnim. Vidjeti: *Sahihut-tergib*, 1/86 i *Irvaul-galil*, 2/136.

⁴ Hadis o propisivanju namaza tokom noći El-Isra bilježe: Buhari, str. 90-91/349, Muslim, 2/170-174/162, Tirmizi, 1/552-553/213 i Ahmed, 4/415/12669.

⁵ Vidjeti: *El-havil-kebir*, 2/525, *Et-temhid*, 14/126, *El-muhalla*, 2/228, *Mukaddimatu Ibni-Rušd*, str. 52, *El-mugni*, 2/297, *El-medžmua*, 3/16, *Medžmu'ul-fetava*, 22/28, *El-kavaninul-fikhijje*, str. 40, *El-furua*, 1/255, *Nejlul-evtar*, 1/361.

U jednoj predaji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: “*Obrađuj one koji idu noću*⁶ *u džamije potpunim svjetlom na Sudnjem danu.*”⁷ U drugom hadisu Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obavještava nas da će namaz biti svjetlo vjernika na Sudnjem danu.⁸ Uzvišeni Allah ne dozvoljava da izostave namaz ni putnik, ni bolesnik, ni mudžahid, ni stara iznemogla osoba - svi su dužni obavljati namaz u njegovo vrijeme,⁹ dok se bilo koji drugi ibadet može zbog šerijatski opravdanog razloga u potpunosti izostaviti ili naknadno obaviti. Šejhul-islam Ibn-Tejmijje kaže: “Islamski učenjaci su složni da je namaz kategoričnija obaveza od hadždža. Hadždž mora obaviti jednom u životu onaj ko je u mogućnosti, dok obaveza namaza pada na svakog punoljetnog i pametnog muslimana, osim žene u mjesečnom ciklusu i nakon porođaja (nifas). Nema razlike između zdravog i bolesnog, sigurnog i onoga koji je u strahu, bogatog i siromašnog, muškarca i žene.”¹⁰ Imam Ševkani tvrdi: “Namaz je kategoričnija osnova islama od zekata.”¹¹

Uzvišeni Allah najbolje zna mudrost onoga što propiše, ali se iz ovoga može razumjeti da pet dnevnih namazâ predstavlja najjaču vezu između Allaha i Njegovih robova, te da su ovi namazi, u prvom redu, duhovni, a potom i tjelesni odgoj za vjernike. Ostavljati ovaj časni ibadet, ili ga zapuštati, znači sebe gurati vlastitim rukama u zabludu i propast.

Uzvišeni Allah o ovakvima kaže: “**A njih (prave vjernike) zamijeniše zli potomci, koji namaz ostaviše, i za požudama pođoše, oni će sigurno ružnu završnicu imati.**” (Prijevod značenja Merjem, 59.)

Allah je, također, kazao: “**Teško se onima koji, kad namaze obavljaju, ne obavljaju ih kako treba, već se samo pretvaraju.**” (Prijevod značenja El-Ma’un, 4-6.)

⁶ Na jaciju i sabah-namaz.

⁷ Ebu-Davud, 1/167-168/561, Tirmizi, 2/13/223. Šejh Ālbani je ovu predaju, zbog mnoštva puteva, ocijenio vjerodostojnom. Hafiz Munzir tvrdi da su njeni prenosioci pouzdani. Vidjeti: *Tuhfetul-ahvezi*, 2/13.

⁸ Muslim, 3/80-81/223.

⁹ Izuzetak su žene u vrijeme mjesečnog ciklusa i nakon porođaja.

¹⁰ Vidjeti: *Medžmu‘ul-fetava*, 18/341.

¹¹ Vidjeti: *Es-sejlul-džerrar*, 1/292.

Uzvišeni Stvoritelj, govoreći o ovim nesretnicima, kaže: “Šta vas je u Džehennem dovelo?, reći će: ‘Nismo obavljali namaz...’” (Prijevod značenja El-Muddessir, 42-43.)

Prenosi se da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sanjao jednog čovjeka koji leži na leđima, a drugi stoji iznad njega sa velikim kamenom u ruci i udara ga njime po glavi dok je ne prepolovi na dva dijela. Zatim se njegova glava vraća u prvobitni oblik, te ga ovaj ponovo udara na isti način. Nakon toga je Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, objašnjeno da se radi o čovjeku koji je odbijao Kur'an i koji je spavao u vrijeme namazâ, ne obavljajući ih u njihovim propisanim vremenima.¹² Abdullah b. Amr prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Onaj ko sretno Allaha bez namaza biće u društvu Karuna, Faraona, Hamana i Ubeja b. Halefa.”¹³ Oni su, bez sumnje, najgora stvorenja koja je Allah stvorio. Nakon što je citirao ovaj hadis šejhul-islam Ibn-Kajjim je rekao: “Čovjeka od namaza odvraća jedna od četiri stvari: njegov imetak, njegova vlast, njegov položaj ili njegova trgovina. Koga imetak odvraća od namaza biće u društvu Karuna. Koga od namaza odvraća njegova vlast biće u društvu Faraona. Koga od namaza odvraća položaj biće sa Hamanom i koga od namaza odvraća njegova trgovina biće u društvu sa Ubejjom b. Halefom.”¹⁴

Upozoravajući na opasnost ostavljanja namaza, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: “Paravan koji odvaja vjerovanje od nevjerstva je obavljanje namaza.”¹⁵ Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, također je kazao: “Ugovor između nas i njih (tj. licemjera) je namaz; ko ga ostavi

¹² Buhari, str. 1488-1489/ 7047 i drugi.

¹³ Ahmed, 6/150/6576, Darimi 2/240/2721, Ibn-Hibban, 1/132/254 (El-mevarid), Ibn-Nasr u *Kadrus-salah*, 1/133/58, Adžurri u *Eš-šeriah*, 2/651-652/275, Ibn-Šahin u *Et-tergibu*, str. 119/59. Imam Hejsemi, nakon što je ovu predaju pripisao Taberaniju u *El-kebiru* i *El-evsatu*, 2/21, kaže: “Prenosioci Ahmedove predaje su pouzdani.” Imam Ibn-Abdul-Hadi i šejh Ahmed Šakir ovu predaju su ocijenili vjerodostojnom. Vidjeti: *Tenkihut-tahkik*, 2/117 i Šakirove opaske na *El-musned*, 6/150. Dobrom je smatraju hafiz Munziri, Ibn-Hadžer Hejtemi i šejh Albani. Vidjeti: *Ez-zevadžir*, 1/287, *Miškatul-mesabih*, 1/183 i *Es-semerul-mustetab*, 1/53.

¹⁴ Vidjeti: *Hukmu tarikis-salah*, str. 31, od Ibn-Kajjima i *Ez-zevadžir*, 1/287.

¹⁵ Muslim, 2/59/82, Nesai, 1/156/463, Tirmizi, 7/352/2620, Ebu-Davud, str. 1067/4678, Ibn-Madže, 1/319/890, Darekutni, 2/41/1735, Darimi, 1/197/1233, Ibn-Nasr u *Kadrus-salah*, 2/880/899, Adžurri u *Eš-šeriah*, 2/644-655/265.

počinio je nevjerstvo.”¹⁶ Burejde b. el-Husajn prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Ko (namjerno) ostavi ikindiju-namaz, njegova djela su poništena.”¹⁷ Ako slijedi ovakva kazna za onoga koji ostavi samo ikindiju-namaz, šta je sa onim koji nikako ne klanja, kakva su njegova djela?! Enes b. Malik kaže: “Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi izišao u vojni pohod čekao bi zoru. Ako bi čuo sabahski ezan vratio bi se, u protivnim bi se borio protiv njih.”¹⁸ Poznati tabi'in Abdullah b. Šekik el-Ukajli¹⁹ kaže da ashabi Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ostavljanje nijednog djela nisu smatrali nevjerstvom, osim ostavljanje namaza.²⁰ Hasan el-Basri je kazao: "Do mene je doprla vijest da su ashabi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, govorili: 'Između muslimana i počinjenog širka i nevjerstva jeste ostavljanje namaza bez opravdanog razloga.'"²¹ Abdullah b. Mesud je kazao: "Ko ostavi namaz, taj nema vjere."²² U drugoj verziji od Ibn-Mesuda stoji: "Nevjerstvo je ostaviti namaz."²³

¹⁶ Nesai, 1/156/462, Tirmizi, 7/353/2621, Ibn-Madže, 1/319/891, Ahmed, 5/346/22833, Darekutni, 2/40/1733, Abdullah b. Ahmed u *Es-Sunne*, 1/358/769, Ibn-Nasr u *Kadrus-salah*, 2/877/894, Ibn-Mende u *El-iman*, 1/383/317-318, Lalekai u *Šerhu usulil-iatikad*, 4/902/1520, Ibn-Abdul-Berr u *Et-temhidu*, 4/230, Hakim, 1/48/11. Imam Tirmizi, Nesai, Lalekai, Hakim, Zehebi, Iraki, Menavi, Adžluni i Albani ovaj hadis smatraju vjerodostojnim. Vidjeti: *Meseletut-tekfir*, 1/67, *Nejlul-evtar*, 1/363, *Kešful-hafa*, 1/348 i *Sahihut-tergib*, 1/366.

¹⁷ Buhari, str. 130/553, Ahmed, 16/509/22941 i Ibn-Abdul-Berr 14/124.

¹⁸ Buhari, str. 621/2943 i Muslim, 4/71/382.

¹⁹ Vidjeti: *Zikru esmait-tabi'in*, 2/134, od imama Darekutnija.

²⁰ Tirmizi, 7/354/2622, Ibn-Ebi-Šejbe, 6/172/30437 i Hakim, 1/48/12. Imam Nevevi, Zehebi i šejh Albani ovu predaju smatraju ispravnom. Vidjeti: *El-medžmua*, 3/16, *Hulasatul-ahkam*, 1/245 i *Es-semerul-mustetab*, 1/52. Ova predaja ima potporu u verziji Džabira b. Abdullaha koju bilježi Ibn-Nasr u *Es-salah*, 2/904/947, Lalekai u *Šerhu usulil-iatikad*, 4/909-910/1537, Ibn-Bettah u *El-ibane*, 1/273-274/876 i Ibn-Džad u *El-musnedu*, str. 385/2634, sa dobrim lancem prenosilaca.

²¹ Ibn-Bettah u *El-ibane*, 1/273-274/877, sa ispravnim lancem prenosilaca. Vidjeti: *Hukmu tarikis-salah*, str. 112 od Ebu-Abdullaha Nuamanija Eserija.

²² Ibn-Nasr u *Kadrus-salah*, 2/898/935, Abdullah b. Ahmed u *Es-sunne*, 1/359/772 i Taberani u *El-kebiru*, 9/191/8941-8942. Šejh Albani je ovu predaju ocijenio dobrom. Vidjeti: *Sahihut-tergib*, 1/370 i *Es-silsiletud-daife*, 1/382. Slično ovome prenosi Ibn-Ebi-Šejbe, 5/95/24052, od Abdullaha b. Amra b. el-Asa.

²³ Adžurri u *Eš-šeriah*, 1/291/292, sa dobrim lancem prenosilaca.

Ebu-Derda je rekao: "Nema imana onaj ko ne klanja."²⁴ Ibn-Abbas je kazao: "Ko ostavi namaz a u mogućnosti je obaviti ga, srest će Allaha a Allah srdit na njega."²⁵ Prenosi se da je Omer b. el-Hattab na smrtnim mukama nakon što je izboden nožem, pozvan da klanja sabah-namaz, pa je rekao: "Da, nema udjela u islamu ko napusti namaz," pa je klanjao dok krv je curila iz njegovih rana.²⁶ U drugoj predaji stoji da je Omer b. el-Hattab poslao pismo svojim namjesnicima u kome je stajalo: "Za mene je najvažnija stvar namaz. Ko ga bude redovno obavljao sačuvao je svoju vjeru. Ko ga bude zanemario zanemario je sve ostalo."²⁷ Ebu-Bekr je na smrtnoj postelji pozvao Omera, i između ostalog, oporučio mu da pazi na namaz.²⁸

Imam Ibn-Hazm je rekao: "Nakon širka nema većeg grijeha od ostavljanja namaza dok ne prođe njegovo vrijeme."²⁹ Šejhul-islam Ibn-Tejmijje je rekao: "Onaj ko ostavi namaz gori je od kradljivca, bludnika i onoga koji konzumira alkohol i drogu."³⁰ Na drugom mjestu šejhul-islam kaže: "Ko ne klanja dnevni namaz³¹ do zalaska sunca bilo zbog zauzetosti na radnom mjestu, lova ili hizmeta učitelju i odbije se za to pokajati, ubija se po mišljenju većine islamskih učenjaka."³² Imam Zehebi kaže: "Ko klanja namaz poslije njegovog vremena počinio je veliki grijeh. Ko ga uopće ne klanja on je kao kradljivac i bludničar. Ko ostavi namaz u potpunosti, on je najveća propalica, nesretnik i zločinac."³³ Imam Ahmed b. Hanbel je rekao: "Ko kaže: 'neću klanjati' on je nevjernik."³⁴ Imam Ishak b. Rahevej zapaža: "Islamski učenjaci od

²⁴ Lalekai u *Šerhu usulil-iatikad*, 4/908/1536 i Ibn-Nasr u *Kadrus-salah*, 2/903/945. Šejh Albani je ovu predaju ocijenio vjerodostojnom. Vidjeti: *Sahihut-tergib*, 1/370.

²⁵ Lalekai u *Šerhu usulil-iatikad*, 4/909/1535.

²⁶ Malik u *El-muvetta*, 1/146-147/81, Ibn-Sad u *Et-tabekat*, 1/350-351, Abdur-Rezzak, 1/150-151/578-581 i 3/125/5010, Ibn-Ebi-Šejbe, 6/164/30352, Ahmed u *Ez-zuhdu*, str. 182/654, Ibn-Nasr u *Kadrus-salah*, 2/893/924, Darekutni, 2/40/1732, Adžurri u *Eš-šeriah*, 1/292-293/294-295, sa ispravnim lancem prenosilaca.

²⁷ Malik, 1/61-62/5, Abdur-Rezzak, 1/536-537/2038 i Tahavi u *Šerhul-meani*, 1/193.

²⁸ Ibn-Ebi-Šejbe, 7/434-435/37045. Vidjeti: *Medžmu'ul-fetava*, 22/26.

²⁹ Vidjeti: *El-kehair*, str. 37, od imama Zehebija.

³⁰ Vidjeti: *Medžmu'ul-fetava*, 22/34, od šejhul-islama Ibn-Tejmijje.

³¹ Ikindiju-namaz, ili podne i ikindiju za putnika.

³² Vidjeti: *Medžmu'ul-fetava*, 22/23.

³³ Vidjeti: *El-kehair*, str. 39, od imama Zehebija.

³⁴ Adžurri u *Eš-šeriah*, 1/293/296, sa ispravnim lancem prenosilaca.

vremena Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, do današnjih dana smatraju da onaj ko ostavi namaz namjerno, bez opravdanja, i odbije naklanjati ga, tretira se nevjernikom.”³⁵

Prvo za šta će čovjek polagati račun je namaz; ako prođe taj ispit uspio je, a ako mu namaz ne bude ispravan, upropašten je.³⁶ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na samrtnim mukama je savjetovao svoje ashabe, rekavši im: “*Namaz, namaz,*”³⁷ tj. čuvajte dobro svoje namaze, jer šta je muslimanu preostalo od vjere ako ostavi namaz. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: “*Niti islama će se otkidati, jedna po jedna. Kada se god koja otkine ljudi će se hvatati za sljedeću. Prvo što će se izgubiti od islama je islamska vlast, a zadnje što će ostati od vjere je namaz.*”³⁸ U drugoj predaji se navodi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Prvo što će nestati među ljudima je povjerenje (emanet), a zadnje što će ostati od vjere je namaz.*”³⁹

Navedeni ajeti i hadisi jasno ukazuju na vrijednost namaza s jedne, te opasnost ostavljanja ovoga ibadeta, s druge strane. Musliman ne može ustrajati na pravom putu bez namaza.

³⁵ Vidjeti: *Et-temhid*, 4/225-226.

³⁶ Tirmizi, 2/401-402/413, ocijenio ga je dobrim. Šejh Albani ga smatra vjerodostojnim. Vidjeti: *Sahihul-džamía*, 1/503/2573. Hadis u ovome značenju vjerodostojnim je ocijenio hafiz Askalani. Vidjeti: *Tuhfetul-ahvezi*, 2/402. Ovaj hadis u njegovom smislu bilježe: Makdisi u *El-muhtare*, 7/144-145/2078, Taberani u *El-evsatu*, 2/240/1859 i Ahmed, 8/14-15/7889. Šejh Ahmed Šakir ovu verziju smatra vjerodostojnom.

³⁷ Ahmed, 19/209/12169, Ibn-Hibban, 14/570-571/6605, Ebu-Jala, 5/309-310/2933, Tahavi u *Šerhul-muškil*, 8/226-227/3203, Bejheki u *Ed-delail*, 7/205, Abdu b. Humejd u *El-musnedu*, str. 445/1542, Ibn-Nasr u *Kadrus-salah*, 1/332/324. Imam Busiri u *Misabihuz-zudžadže*, 2/55, kaže: “Lanac prenosilaca ove predaje ispunjava kriterije Buharije i Muslima.” Šejh Albani je ovu predaju ocijenio vjerodostojnom. Vidjeti: *Sahihul-džamía*, 2/719/3873.

³⁸ Ibn-Hibban, 15/111/6715, Ahmed, 5/251/22214, Taberani, 8/116/7486, Hakim, 4/104/7022. Imam Hakim i šejh Albani ovaj hadis smatraju ispravnim. Vidjeti: *Sahihul-džamía*, 2/905/5075 i *Sahihu mevaridiz-zaman*, 1/176. Hafiz Hejsemi u *El-medžmea*, 7/281, kaže: “Ovaj hadis bilježi Ahmed i Taberani u *El-kebiru*, a prenosio predaje su pouzdani.

³⁹ Ovu predaju bilježi Hakîm Tirmizi u *Nevadirul-usulu*, sa dobrim lancem prenosilaca. Vidjeti: *El-mugni*, 2/299, *Kenzul-ummal*, 3/61/5495, *Sahihul-džamía*, 1/503/2575 i *Kešful-hafa*, 1/253.

Naređujući svome Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, Uzvišeni Allah je rekao: **“Dostavljaj ono što ti se objavljuje i obavlja namaz, zaista namaz odvrća od razvrata i svega što je ružno.”** (Prijevod značenja El-Ankebut, 45.) Obećavajući uspjeh onima koji ustrajavaju u namazu, Uzvišeni je rekao: **“Uspjeli su vjernici, oni koji namaze svoje skrušeno obavljaju.”** (Prijevod značenja El-Muminun, 1-2.) U drugom ajetu Allah je rekao: **“Uspio je onaj ko se očisti, koji svoga Gospodara spomene i namaz obavi.”** (Prijevod značenja El-Eala, 14-15.) Obraćajući se vjernicima, Uzvišeni Allah kaže: **“Vaši zaštitnici su samo Allah i Poslanik Njegov i vjernici koji redovno namaz obavljaju, zekat daju i ruku čine.”** (Prijevod značenja El-Maide, 55.)

Brojni su hadisi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji ukazuju na vrijednost namaza, a mi ćemo spomenuti samo neke od njih. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je kazao: *“Allah je propisao pet namazâ. Ko se bude propisno abdestio, klanjao u određenim namaskim vremenima, upotpunjavao rukue i bude skrušen u namazu Allah se obavezao da će mu oprostiti. Ko ne bude tako činio nema obećanja kod Allaha - ako bude htio oprostiće mu ili će ga kazniti.”*⁴⁰

Ibn-Mesud je pitao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koje djelo je najbolje da se učini, a Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu je odgovorio: *“Namaz u njegovo vrijeme.”* Ibn-Mesud je potom upitao: *“Šta je poslije toga?”* *“Dobročinstvo prema roditeljima,”* odgovorio je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Ibn-Mesud ponovo upita: *“Šta je poslije toga?”* Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče: *“Borba na Allahovom putu.”*⁴¹

Ebu-Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao svojim ashabima: *“Šta mislite kada bi nekome ispred njegovih vrata tekla*

⁴⁰ Ebu-Davud, str. 107/425 i ovo je njegova verzija, Nesai, 1/155/460, Ibn-Madže, 1/418-419/1158, Ahmed, 5/319/22772, Malik, 1/383-385/267, Ibn-Hibban, 5/21/1731, Abdur-Rezzak, 3/5-6/4575, Ibn-Ebi-Šejbe, 7/308-309/36348, Ibn-Ebi-Asim u svom *Sunenu*, 2/665/1001, Begavi u *Šerhus-sunne*, 4/105/978. Imam Nevevi u *El-medžmua*, 4/20, kaže: “Ovaj hadis je ispravan.” Imam Ibn-Abdul-Berr, Hakim, Menavi, Ibn-Hibban su ga, također, ocijenili vjerodostojnim. Vidjeti: *Et-temhid*, 23/288, *Et-telhisul-habir*, 2/718, *Hulasatu bedril-munir*, 1/283, Zerkanijev komentar na *El-muvettu*, 1/385, *Es-silsiletus-sahiha*, 2/497, *Sahihul-džamia*, 1/616/3242, *Es-semerul-mustetab*, 1/53 i *El-miškah*, 1/180/570.

⁴¹ Buhari, str. 1283/5970 i Muslim, 2/62/85.

rijeka, i on se u njoj kupao pet puta dnevno, da li bi na njemu bilo imalo prljavštine?” Ashabi su rekli: “Ne, ne bi ostalo na njemu ništa.” Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na to je rekao: “Tako je i sa pet dnevnih namazâ, Allah njima sapire grijehe Svojih robova.”⁴²

Također se prenosi da je jedan čovjek došao Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: “O Allahov Poslaniče, počinio sam djelo koje nalaže izvršenje šerijatske kazne, pa kazni me!” Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije mu ništa odgovorio. Neposredno nakon toga proučen je ikamet i čovjek je klanjao, pristajući za Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem. Nakon završenog namaza ovaj čovjek je ponovo podsjetio Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, na učinjeno djelo, te da izvrši šerijatski odgovarajuću kaznu nad njim. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ga je upitao: “Zar nisi klanjao sa nama namaz?” Odgovorio je: “Jesam,” a Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu kaza: “Allah ti je oprostio ono što si počinio”⁴³ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, također je kazao: “Pet dnevnih namazâ i džuma do džume brišu sve što je manje od velikih grijeha.”⁴⁴

Ebu-Hurejre kaže: "Dva su čovjeka u vrijeme Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, zajedno primila islam. Jedan od njih je poginuo na Allahovom putu, a drugi je živio nakon njega godinu dana. Talha b. Ubejdullah jedne noći je sanjao da je onaj drugi ušao u Džennet prije šehida. Kada je osvanulo došao je kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i ispričao mu san. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: 'Zar nije postio nakon smrti šehida jedan ramazan i klanjao šest hiljada i toliko i toliko rekata.'"⁴⁵ Ibn-Madže i Ibn-Hibban ovaj

⁴² Buhari, str. 126/528 i Muslim, 2/139-140/667.

⁴³ Buhari, str. 1440-1441/6823, Muslim, 17/71/2764. Ovaj hadis ne može koristiti kao dokaz o dozvoli neizvršavanja šerijatskih kazni nad onima koji to zaslužuju iako su klanjali. Zbog objašnjenja vidjeti: *El-minhadž*, 17/71, od imama Nevevija, *Fethul-Bari*, 12/137-138, *Nejlu-evtar*, 7/121 i *Avnul-mabud*, 12/30-31.

⁴⁴ Muslim, 3/95/233, Tirmizi, 1/554/214, Ahmed, 16-/196-197/10285, Ibn-Hujejme, 3/158/1814, Ebu-Avvane, 2/20, Ibn-Hibban, 5/20-25/1733, Bejheki, 10/315/20758, i Ebu-Jala, 11/371-372/6486.

⁴⁵ Ahmed, 2/333/8380 i Ebu-Jala, 1/281/644. Hafiz Munziri i imam Hejsemi ovu predaju smatraju dobrom. Vidjeti: *Sahihut-tergib*, 3/313 i *Medžmeuz-zevid*, 10/204. Šejh Albani ju je svrstao među vjerodostojna predanja. Vidjeti: *Es-silsiletus-sahiha*, 6/176/2591.

verziji hadisa dodaju: "... između njih dvojice je kao između nebesa i zemlje."⁴⁶

Molim Allaha da nas učvrsti u obavljanju namaza, najčasnijeg ibadeta, da nas pouči našoj vjeri, učini borcima na Njegovom putu, našim imecima i životima, da nam završnica bude šehadet, a na Sudnjem danu da nas proživi sa vjerovjesnicima, iskrenima, šehidima i dobrima, a oni su, zaista, divno društvo! Amin, ja Rabbel-alemin!

Autor

25. sefer 1420. god. po H.

9. juni 1999. god.

Amman – Jordan

⁴⁶ Ibn-Madže, 2/1293-1294/3925 i Ibn-Hibban, 7/248-249/2982. Šejh Albani je ovu verziju hadisa, također, ocijenio vjerodostojnom. Vidjeti: *Sahihu Suneni Ibni-Madže*, 3/284 i *Sahihut-tergib*, 3/314. Vidjeti, također: *Sahihul-metdžerir-rabih*, str. 43.

Nekoliko napomena u pogledu samog djela

Pišući ovo skromno djelo, moleći Uzvišenog Allaha da se muslimani okoriste njime, kroz opis namaza Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u svjetlu Kur'ana i vjerodostojnog Sunneta, koristio sam naredne metode:

Prvo: Polazio sam sa iznošenjem kur'anskih, a potom hadiskih šerijatsko-pravnih dokaza, spominjući stepen vjerodostojnosti svakog hadisa, govora ashaba ili tabi'ina, upozoravajući na neke neispravne predaje koje su raširene među svijetom. Imam Zehebi je rekao: "Nema nikakve koristi od predaja gdje su izmješani ispravni i slabi hadisi!"⁴⁷

Drugo: Posebna pažnja posvećena je konsenzusu islamskih učenjaka, jer je on, također, verifikovani i legitimni vjerski izvor kod učenjaka ehlus-sunnetskih pravnih usmjerenja. Imam Šafija smatra da je stvarni konsenzus jači od pojedinačnih (ahad) hadisa (tj. mimo mutevatir predaja).⁴⁸ Na ovaj smisao ukazao je i šejhul-islam Ibn-Tejmije.⁴⁹

Treće: Sve navedene dokaze, bilo iz Kur'ana ili Sunneta, uzimao sam sa izvora, iz originalnih zbirki i djela, osim u iznimnim situacijama gdje nije postojala mogućnost korištenja originala, što je označeno izrazom "uzeto iz" ili "preuzeto iz", navodeći potom dotično djelo ili ukazivanjem da se radi o prenošenju iz drugog djela.

Četvrto: Koristio sam ponekad više različitih izdanja jednog te istog djela ovisno o potrebi, kao što su: "El-musned" imama Ahmeda, "El-džamia" imama Tirmizije, "Es-sunen" imama Ebu-Davuda, "Fethul-bari" hafiza Askalanija, "El-mugni" imama Ibn-Kudame i neka druga djela.

Peto: Kod izričito spornih pitanja među islamskim pravnicima, osjećajući neophodnim, iznosio sam dokaze i jedne i druge ili više strana, potom sam komentirao slabije dokaze, a u slučaju, kad je bilo moguće i što je najpreče, vršio sam pomirenje (tevfik) stavova, pridržavajući se, pri tome, principa i pravila koje su usloveli islamski učenjaci.

⁴⁷ Vidjeti: *Bejanu zegalil-ilmi vet-taleb*, str. 6, od imama Zehebija.

⁴⁸ Vidjeti: *Adabuš-Šafi'i*, str. 232, od Ibn-Ebi-Hatima, *El-kifaje fi ilmir-rivaje*, str. 437, *Menakibuš-Šafi'i*, 2/30, od imam Bejhekija, *Sijeru ealamin-nubela*, 10/20.

⁴⁹ Vidjeti: *Medžmu'ul-fetava*, 7/29, od Ibn-Tejmije.

Šesto: Djelu nije cilj naklonjenost mišljenju jedne pravne škole, tako da sam prevashodno, koristeći dokaze iz Kur'ana i Sunneta, odabirao meritornije mišljenje, ovisno o stepenu ispravnosti i jačini iznesenih argumenata.

Sedmo: Djelo počinje govorom o abdestu, a završava načinom zikra poslije namaza, jer su oboje usko vezani za namaz, s tim što je abdest uvjet namaza.

Osmo: Da bi ovo skromno djelo u ovoj verziji ugledalo svjetlo dana, koristio sam više od četiri stotine izvora. Sljedeća djela zaslužuju da se istaknu: "El-evsat" (Ibn-Munzir) "El-medžmua" (Nevevi), "Et-talhisul-habir" i "Fethul-bari" (Askalani), "Medžmu'ul-fetava" (Ibn-Tejmijje), "Zadul-mead" (Ibn-Kajjim) "Nejlul-evtar" (Ševkani), "Tuhfetul-ahvezi" (Mubarekfuri). Od savremenih djela između ostalih korištena su: "Sifetu vuduin-Nebijj", kratka studija od šejha Fehda b. Abdur-Rahmana Šuvejjiba, "Sifetu salatin-Nebijj", od šejha Muhammeda b. Nuha Albanija, "Eš-šerhul-mumtia" od šejha Muhammeda b. Saliha Usejmina, "Es-salatul-mesrukah", od šejha Merzuka b. Alija Ibrahima, "Miskul-hitam", od šejha Ahmeda b. Seida Enbalija, "Siradžul-muttekin fi sifetis-salati hatemil-murselin", od šejha Ebu-Abdur-Rahmana Eserija.

Deveto: Iz želje da se jasno predstave izvori navedenih dokaza, što je obavezno u naučnom radu, ponekad su fusnote po svome sadržaju približne glavnom dijelu teksta. U njima se nalaze hadisi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i riječi učenjaka prvih i potonjih generacija, kao i kratka objašnjenja glavnine teksta. Smatramo da će čitaoci ovog djela naići na razumijevanje i da im čitanje fusnota neće predstavljati poteškoće.

Deseto: Spomenute dove su napisane na izvornom arapskom tekstu, potom prijevod na bosanski jezik i na kraju transkripcija arapskog teksta. Hadisi koji se tiču same forme namaza pisani su samo u prijevodu na bosanskom jeziku.

Jedanaesto: Ukratko sam obradio pitanje pregrade (sutre) za namaz, jer je primjetno da ovaj sunnet zapostavlja velik broj klanjača, dok su ashabi pridavali veliku pažnju ovom propisu, što ćemo detaljno pojasniti, inša Allah.

Dvanaesto: Želim, također, naglasiti da je vrijeme nepogrešivih zapečaćeno smrću Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Zato eventualne greške u ovome djelu, bilo naučne ili štamparske prirode, dokaz su ljudske nesavršenosti, a islam je čist od svega toga.

SVOJSTVA

POSLANIKOVOG, SALLALLAHU
ALEJHI VE SELLEM.

DVANAESTO

SVOJSTVA

*POSLANIKOVOG, SALLALLAHU
ALEJHI VE SELLEM,*

ABDESTA

Namaz se ne prima bez abdesta

Uzvišeni Allah kaže: “**O vjernici, kada želite namaz obaviti, lica svoja i ruke svoje do iza lakata operite, i po glavama svojim potarite, i noge svoje do iza članaka (operite).**” (Prijevod značenja El-Maide, 6.)

Od Ibn-Omera se prenosi da je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: “*Ne prima se namaz bez abdesta.*”⁵⁰ Ibn-Abbas kaže da je Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: “*Naređeno mi je da se abdestim prije obavljanja namaza.*”⁵¹

Ebu-Hurejre prenosi hadis u kome Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: “*Ne prima se namaz onoga ko izgubi abdest dok se ponovo ne abdesti.*”⁵²

Alija b. Ebi-Talib prenosi da je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: “*Ključ namaza je abdest, početak mu je tekbir, a završetak selam.*”⁵³

Islamski učenjaci se slažu da je abdest uvjet, bez kojeg ne vrijedi namaz.⁵⁴

⁵⁰ Muslim, 3/82/224, Tirmizi, 1/24-27/1, Nesai, 1/53/139, Ebu-Davud, 1/14-15/53, Ibn-Madže, 1/104/222, Darimi 1/117/686, Ibn-Ebi-Šejbe 1/14/29.

⁵¹ Nesai, 1/51/132, Tirmizi, 5/489/1847, Ebu-Davud, 2/716-717/3197. Imam Tirmizi, Nevevi i šejh Albani ovaj hadis smatraju vjerodostojnim. Vidjeti: *El-medžmua*, 3/289, *Sahihul-džamia*, 2/1024/5885.

⁵² Buhari, str. 48/135 i Muslim, 3/84/225.

⁵³ Ebu-Davud, 1/15/55, Tirmizi, 1/38-40/3, Ibn-Madže, 1/105/224, Hakim, 1/223-224/407. Ahmed, 1/123/1006, Bejheki, 2/247/2962, Darimi, 1/117/687, Darekutni, 1/352/1345, Ibn-Ebi-Šejbe, 1/208/2380, Hatib u *Tarihu Bagdad*, 10/195-196/5339. Hakim i Zehebi tvrde da ovaj hadis ispunjava Muslimove kriterije. Imam Nevevi u *El-medžmua*, 3/289 i hafiz Ibn-Hadžer u *El-fethu*, 2/589, ovaj hadis su ocijenili ispravnim. Autentičnost ovoga hadisa potvrđuju imam Rafi'i, Begavi i Mubarekfuri. Vidjeti *Hulasatul-bedril-munir*, 1/111, *Šerhus-sunne*, 2/184 i *Tuhfetul-ahvezi*, 1/42. Ovaj hadis, također, prenosi se kod Bejhekija 2/16/2096 i 2/173/2790, kao riječi Ibn-Mesuda (mekufen), a šejhul-islam Ibn-Tejmije ga smatra vjerodostojnim. Vidjeti *Sudžudut-tilave*, str. 84.

⁵⁴ Vidjeti: *El-evsat*, 1/107 i *El-idžma*, str. 29, od Ibn-Munzira, *Šerhu Sahihil-Buhari*, 1/218, od Ibn-Bettala, *El-ikna*, 1/138-139, od imama Alija b. el-Kattana, *Tarhut-tesrib*, 1/188, od hafiza Irakija, *Medžmu'ul-fetava*, 7/26 i *Sudžudut-tilave*, str. 80-81, od Ibn-Tejmije.

Vrijednosti abdesta

Humran kaže da je Osman b. Affan jedne prilike zatražio vodu za abdest, te se abdestio na isti način kako se abdestio Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, a zatim je kazao da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: “*Ko uzme abdest na način kako sam se ja abdestio, zatim skrušeno klanja dva rekata, biće mu oprošteni prošli grijesi.*”⁵⁵

U drugoj predaji Alija b. Ebi-Talib prenosi da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: “*Upotpunjavanje abdesta u neugodnostima, koračanje prema džamiji i isčekivanje narednog, poslije obavljenog namaza, čisti od grijeha.*”⁵⁶ Ebu-Hurejre prenosi da je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: “*Ko se abdesti kod kuće, potom ode u džamiju, biva u namazu sve dok se ne vrati kući, i neka ne prepliće svoje ručne prste.*”⁵⁷ U drugom hadisu Avf b. Haris prenosi da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: “*Ko se abdesti upotpunjavajući svoj abdest, potom ode u džamiju, ali ne stigne u džemat, Allah ćemu dati nagradu kao onima koji su klanjali u džematu, a to neće umanjiti njihovu nagradu.*”⁵⁸

Ebu-Hurejre kaže da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: “*Kada se abdesti musliman, pa opere svoje lice, sa vodom ili zadnjom kapi vode spadaju grijesi koje je počinio svojim očima. Kada opere svoje ruke, sa vodom ili zadnjom kapi vode spadaju grijesi koje je*

⁵⁵ Buhari, 52/159 i Muslim, 3/88-89/226.

⁵⁶ Ibn-Šahin u *Et-tergibu*, 1/104/36, Ebu-Jala, 1/234/484, Abdu b. Humejd, 1/130/91, Hakim, 1/223/456 i Bejheki u *Šuabul-imanu*, 3/71/2899. Imam Hakim i Zehebi smatraju da ova predaja ispunjava Muslimove kriterije. Imam Munziri, Ibn-Madžid ed-Dimjati i šejh Albani ovaj hadis smatraju vjerodostojnim. Vidjeti: *Sahihul-metdžerir-rabih*, str. 23/33 i str. 66/160, *Sahihul-tergib*, 1/195 i *Sahihul-džamia*, 1/221/926. Imam Hejsemi tvrdi da su prenosioci ovoga predanja pouzdani. Vidjeti: *Medžmeuz-zevaid*, 2/36.

⁵⁷ Nesai, 1/43/103, Tirmizi, 1/121/316, Ebu-Davud, 1/112/526, Ahmed, 4/241/18128, Tajalisi, 2/390/1159, Hakim, 1/324/744. Imam Hakim, Zehebi i šejh Albani smatraju da ova predaja ispunjava Buharijine i Muslimove kriterije. Vidjeti: *Es-semerul-mustetab*, 2/646-647 i *Sahihul-džamia*, 1/139/442.

⁵⁸ Nesai, 1/283-284/854 i Ebu-Davud, 1/113/528, Hakim, 1/327/754. Imam Hakim i Zehebi kažu da ova predaja ispunjava Muslimove kriterije. Šejh Albani je ovaj hadis svrstao među vjerodostojne predaje. Vidjeti: *Sahihul-džamia*, 2/1061/6163.

počinio svojim rukama. Kada opere svoje noge, sa vodom ili zadnjom kapi vode spadaju grijesi koje je počinio svojim nogama, pa se tako potpuno očisti od grijeha.”⁵⁹ Osman b. Affan prenosi da je Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Ko se propisno abdesti, njegovo tijelo će se očistiti od grijeha, čak i ispod noktiju.”⁶⁰ Ebu-Hurejre kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Ukrasi (svjetlo) vjernika (na Sudnjem danu) biće do onog mjesta do kojeg je dostizala voda kad se abdestio.”⁶¹ Hvaleći one koji ustrajavaju u ovome ibadetu, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Samo se pravi vjernik pridržava redovnog uzimanja abdesta.”⁶²

Odluka za abdest (nijjet)

Nijjet je uslov za valjanost abdesta po mišljenju izrazite većine islamskih pravnika.⁶³ Ovaj stav zastupaju učenjaci malikijske,⁶⁴ šafijske,⁶⁵ hanbelijske⁶⁶ i zahirijske (bukvalističke) pravne škole.⁶⁷

⁵⁹ Muslim, 3/107-108/244, Tirmizi, 1/3-4/2, Ibn-Huzejme, 1/5/4, Ahmed, 5/252, Begavi, 1/252/150, Taberani, 8/145-146/7560 i Ibn-Ebi-Šejbe, 1/15/39.

⁶⁰ Muslim, 3/108/245, Ahmed, 1/66/476, Šafija u *El-Musnedu*, str. 16 i Ibn-Ebi-Šejbe, 1/16/49.

⁶¹ Muslim, 3/113/250, Nesai, 1/56-57/149, Ahmed, 2/371/8840, Ebu-Jala, 11/66/6202, Ebu-Avvane, 1/244, Bejheki, 1/93-94/257 i Begavi, 1/312/219.

⁶² Ovo je drugi dio hadisa, a njegov prvi dio su riječi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “*Namaz je najbolje djelo koje se može učiniti.*” Ibn-Madže, 1/105/278, Ahmed, 5/276-277/22737, Bejheki, 1/670/2150, Taberani, 2/98/1444 i u *Es-sagiru*, 2/88, Hakim, 1/221/449. Imam Hakim i Zehebi kažu da ovaj hadis ispunjava Buharijine i Muslimove kriterije. Hafiz Munziri i šejh Albani, također, smatraju ga vjerodostojnim. Vidjeti: *Sahihut-tergib*, 1/86 i *Irvaul-galil*, 2/136.

⁶³ Vidjeti: *El-hilafijjat*, 1/303, od imama Bejhekijsa, *Bidajetul-mudžtehid*, 1/8, *Džamiul-ulum*, str. 29-30, od Ibn-Redžeba, *Fethul-Bari*, 1/164 od Ibn-Hadžera, *El-fikhul-islamijj*, 1/226, *Mesailun fil-fikhil-mukaren*, str. 51, od dr. Omera el-Eškara i *El-mufessal*, 1/75, od dr. Abdul-Kerima Zejdana.

⁶⁴ Vidjeti: *Mukadimmatu Ibni-Rušd*, str. 14, *Ez-zehiretu fi furuil-malikijske*, 1/234, *Mevahibul-dželil*, 1/332, *El-kavaninul-fikhijje*, str. 24, *Eš-šerhul-kebir*, 1/155, *Et-tadžu vel-iklil*, 1/331, *El-fevakihud-devani*, 1/210.

⁶⁵ Vidjeti: *El-umm*, 1/98, *El-havil-kebir*, 1/87, *El-hilafijjat*, 1/299-303, *El-vesit*, 1/75, *El-medžmua*, 1/355-358, *El-ialam*, 1/137, od imama Ibn-Mulekkina, *Mugnilmuhtadž*, 1/167 i *Revdatut-talibin*, 1/157. Imam Kurtubi spominje da neki šafijski

Hanefijski pravници,⁶⁸ Sufjan es-Sevri⁶⁹ i El-Evzai⁷⁰ kažu da nijjet nije uslov za ispravnost abdesta. Ovo je, također, jedno od iznimnih mišljenja u hanbelijskoj pravnoj školi.⁷¹ Dokaz prvoj skupini učenjaka je hadis koga prenosi Omer b. el-Hattab u kome stoji da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Djela su (cijene se i vrednuju) prema namjerama.*”⁷²

Druga skupina učenjaka kaže da abdest nije ciljan sam po sebi već je sredstvo do ibadeta, pa je validan bez nijjeta, kao npr., odlazak na namaz, uklanjanje nečistoće sa odjeće, pokrivanje stidnog mjesta za namaz itd.⁷³ Ako bi sredstva do ibadetâ, kažu ovi učenjaci, ovisila o nijjetu onda bi pokrivanje stidnog mjesta, također, zahtijevalo nijjet! Ova skupina pravnikâ smatra da nijjet nije spomenut u ajetu koji naređuje abdest, pa, stoga, nije ispravno uslovljavati ga.⁷⁴ Međutim, ispravno je mišljenje većine islamskih učenjaka, koji smatraju da je abdest ciljan sam po sebi, a dokaz za to su brojni hadisi u kojima se spominje da se uzimanjem abdesta brišu grijesi. S te strane nije ispravno porediti pokrivanje stidnog mjesta s abdestom, jer nema argumenata koji ukazuju da za pokrivanje stidnog mjesta pripada posebna nagrada.⁷⁵ Nijjet, iako, nije spomenut u

pravnicima smatraju da nije potreban nijjet za abdest. Vidjeti: *El-džamii li ahkamil-Kur'an*, 6/85.

⁶⁶ Vidjeti: *El-mesail*, str. 10-11/27-29, od Ebu-Davuda, *El-mugni*, 1/121, *Eš-šerhul-kebir*, 1/151, *Ahkamun-nisa*, str. 17, *El-kafi*, 1/51, *Medžmu'ul-fetava*, 18/145, *El-insaf*, 1/142, *El-furua*, 1/111, *Šerhuz-zerkeši*, 1/181, *Keššaful-kina*, 1/140 i *Eš-šerhul-mumtia*, 1/157.

⁶⁷ Vidjeti: *El-muhalla*, 1/73 i 2/146.

⁶⁸ Vidjeti: *Ahkamul-Kur'an*, 2/334, od imama Džessasa, *El-ihthijar*, 1/15, *Bedaius-sanaia*, 1/106, *El-hidaje*, 1/15, *Šerhu fethil-Kadir*, 1/32, *El-benaje*, 1/235, *Hašijetut-Tahtavi*, str. 73.

⁶⁹ Vidjeti: *El-musannef*, 1/232/895, od Abdur-Rezzaka, *El-havil-kebir*, 1/87, *Ahkamul-Kur'an*, 2/334, *Bidajetul-mudžtehid*, 1/8, *Šerhus-sunne*, 1/402 i *Umdetul-kari*, 1/30.

⁷⁰ Vidjeti: *Ihtilaful-fukaha*, str. 160, od imama Ibn-Nasra Mervezija, *Ahkamul-Kur'an*, 2/334, *Šerhus-sunne*, 1/402, *El-medžmua*, 1/355, *Fethul-Bari*, 1/20 i 1/164, *El-benaje*, 1/235 i *Umdetul-kari*, 1/30.

⁷¹ Vidjeti: *El-insaf*, 1/142.

⁷² Buhari, str. 11/1 i Muslim, 13/46-47/1907.

⁷³ Vidjeti: *Bedaius-sanaia*, 1/106, *Bedaiul-fevaid*, 3/187 od Ibn-Kajjima.

⁷⁴ Vidjeti: *El-mebsut*, 1/72-73 i *Bedaius-sanaia*, 1/106-107.

⁷⁵ Vidjeti: *El-džamii li ahkamil-Kur'an*, 6/87, od imama Kurtubijja i *Mesailun fil-fikhil-mukaren*, str. 60, 65-66, od dr. Omera el-Eškara.